

Slutrapport av projekt Ungsam, Söderåsens samordningsförbund 2019-2024

Bakgrund

Arbetslösheten bland unga i Åstorps och Bjuvs kommuner har varit bland de högsta i Skåne och i riket. Ett syfte med Ungsam (utifrån verksamhetsplanerna 2019 - 2024) har varit att motverka unga människors utanförskap genom att erbjuda individuellt anpassade insatser för att främja vägen till självförsörjning. Ett annat syfte har varit att utveckla samverkan genom att utveckla arbetsmetoder för att finna former för gemensamma handlingsplaner kring de ungas rehabilitering.

Problemställningen har inte förändrats under tiden för projektet.

Fakta:

- Ungsamprojektet startade redan 2011 under Åstorps samordningsförbund. Projektet förlängdes mellan perioden 2015-2024 under Söderåsens samordningsförbund. Slutrapporten redovisas utifrån åren 2019-2024, under den tidsperiod som nuvarande projektledare har arbetat i projektet.
- Under perioden 2019-2024 har Ungsam avslutat 104 deltagare med åldersspann mellan 16-29 år i projektet. Ungsam har förutom dessa erbjudit och avslutat 12 ungdomar från det kommunala aktivitetsansvaret. De ingår dock inte i resultatet utan ligger utöver.

Könsfördelningen på *inskrivna under respektive år* i projektet är:

2019-totalt 26 deltagare, 12 kvinnor och 14 män
 2020-totalt 22 deltagare, 9 kvinnor och 13 män
 2021-totalt 23 deltagare, 13 kvinnor och 10 män
 2022-totalt 23 deltagare, 14 kvinnor och 9 män
 2023-totalt 24 deltagare, 13 kvinnor och 11 män
 2024-totalt 22 deltagare, 12 kvinnor och 10 män

- De som har remitterat är Bjuvs kommun och Åstorps kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne samt KAA-samordnarna i respektive kommun. Fördelningen på remitterter på *inskrivna deltagare under respektive år* är:

Årtal	Arbetsförmedlingen	Åstorps kommun	Bjuvs kommun	Region Skåne	Försäkringskassa	Totalt deltagare
2019	8	7	8	1	2	26 deltagare
2020	7	7	6	2	0	22 deltagare
2021	2	15	2	4	0	23 deltagare
2022	2	12	6	1	2	23 deltagare
2023	2	14	7	0	1	24 deltagare
2024	1	10	9	1	1	22 deltagare

- De avslutsorsaker som redovisats är: Arbete, Utbildning, Annan hållbar planering (daglig verksamhet, praktik/arbetsträning/prövning via Arbetsförmedlingen), Flytt, Ålder, Övrigt (sjukdom, misskötsamhet eller egen begäran).
- Mellan åren 2019–2024 har projektet bemannats med 1,5 tjänst fördelat på 2 personal. Antal personer som totalt arbetat i projektet under denna period varit 4 olika handledare.

Ekonomi (avser samtliga år insatsen pågått)

Budget	Egen finansiering (beskriv i volym eller i kostnader)	Beviljade medel	Faktiskt avropade kostnader
Personal			
Externa lokaler			
Egna lokaler			
Arbetsinsats befintlig personal			
Utbildning			
Övriga kostnader			
TOTALT			6 171 827

Kommentarer kring avvikelser mellan beviljade och avropade kostnader

Vilka mål hade insatsen enligt ansökan?

I slutrapporten för Ungsam kommer målen att redovisas utifrån verksamhetsplanen 2019-2024. Det är under den perioden som nuvarande projektledare har arbetat i projektet.

Den finansiella samverkan förväntas ge effekter på tre plan:

För individen

Utifrån individuella mål tillgodose den enskildes behov på ett bättre sätt genom att arbeta för

- rätt insats från rätt myndighet
- rätt ersättning vid rätt tillfälle
- att främja vägen till egen försörjning
- att skapa en individuell och hållbar planering

För samverkansparterna

Ökat samarbete ger ökad förståelse om varandras verksamheter vilket underlättar för att

- gemensamt finna rätt insatser
- samstämmighet och helhetsbilder skapas

För samhället

Risk för utanförskap för enskilda individer minskar vilket kan leda till att

- andra samhällsproblem minskar
- de totala samhällskostnaderna beräknas bli lägre

Effektmål

- deltagare som genomfört och avslutat insatserna i Ungsam ska ha en hållbar och långsiktig planering mot en väg till egen försörjning.
- företrädare för de samverkande myndigheterna ska uppleva att samverkan är effektiv och bidrar till en ökad samsyn. Utvärdering av detta sker genom en enkätundersökning som besvaras av remissgruppsmedlemmarna.

Hur har målen uppfyllts?

För individen

Vid inskrivningen på Ungsam görs en gemensam handlingsplan med deltagaren och remitterande parter. Om det efter en grundlig kartläggning visar sig att vi behöver koppla på fler parter sammankallas dessa på uppföljningsmöte för att få en samsyn i planeringen för individen. Genom individuella samtal och gruppaktiviteter kan deltagaren stegvis närma sig målet i sin handlingsplan. Individuella samtal och gruppaktiviteter är indelade i tre fokusområden, arbete/studier, hälsa/kost/motivation och samhällsinformation.

I de individuella samtalen strävar vi efter att deltagaren själv är delaktig i vad de ska innehålla utifrån deras behov av stöd. Tyngdpunkten i samtalen ligger på deltagarens framtida mål och planering.

De individuella samtalen kan innefatta kartläggning, hjälp med CV och personligt brev, jobbsök, intervjuuträning, stöd i att ansöka om god man, personligt ombud, kontaktperson, boendekoordinator, öppenvård, träna i att åka kollektivt, boka tider på vårdcentral, söka utbildning, skriva aktivitetsrapport, söka aktivitetsstöd, försörjningsstöd eller andra ersättningar, söka praktikplats, enskilda studiebesök på folkhögskolor eller företag, intressetest, kost, hälsa och hygien, myndighetskontakter, webbutbildningar m.m.

Gruppaktiviteterna har inneburit 3 träffar i veckan, 2 timmar/gång.

- besök på jobb och utbildningsmässor.
- studiebesök på folkhögskolor och folkhögskolemässa samt Karriärllyftet på vuxenutbildningen.
- promenader i närområdet och på Söderåsen.
- tillagat en enkel brunch tillsammans i kommunens skolkök.
- besökt olika kommunala verksamheter som bibliotek, kommunhus, fritidsanläggningar, Fritidsbanken, arbetsmarknadsenheten m.m.
- samhällsinformation, arbetsmarknadskunskap
- "Veckans jobb" där vi fördjupar oss i olika yrken, visat yrkesfilmer, utbildningsvägar och egenskaper som krävs för olika yrken.
- bjudit in gäster från yrkeslivet som kommit och berättat om sina olika arbeten som t.ex. en arbetsförmedlare, en socialsekreterare, ett skolmåltidsbiträde, parkarbetare, körskollärare, butiksbiträde, under-sköterska, polis, kriminalvårdare, fältsekreterare i mobila teamet, tågvärd, kommuneconom, skolvaktmästare, fastighetsskötare, bonde, lagerarbetare och brevbärare.
- bjudit in studie och yrkesvägledare, budget- och skuldrådgivare, personligt ombud samt fritidssamordnare.
- digitala föreläsningar om Järnvägsjobb, Jobb i norra Sverige, jobb inom Försvarsmakten och arbetsmarknadsutbildningar.
- studiebesök hos arbetsgivare som Wellplast, Mcdonalds, Milab, Sånnagården, Vidåsens äldreboende, Gnistan daglig verksamhet, Kullabygdens blommor och Reningsverket.
- "Basala kompetenser", ett utbildningsmaterial med ursprung i Landskrona stad, där vi gått igenom de grundläggande färdigheterna som krävs i arbetslivet och vuxenlivet generellt. Vi går igenom färdigheter som: pålitlighet, närvaro/punktlighet, samarbetsförmåga, bemötande, noggrannhet, arbeta efter instruktioner, uthållighet/motivation/tålamod och flexibilitet.
- besökt kultur- och fritidsverksamheter som Bjuvs gruvmuseum, friluftsbadet i Bjuv, Tomarps kungsgård, Dunkers kulturhus, Kärran i Helsingborg, Arena Åstorp, Arboretum Söderåsen, Järnvägsmuseum Ängelholm, Fontänhuset i Helsingborg och Gyllenbielska hospitalet i Kvidinge.
- Nyhetsquizet har varit ett stående och omtyckt inslag på fredagarna. Frågorna har vi hämtat från SVT nyheter och HD.se. Denna omvärldsbevakning uppfattar vi att deltagarna har uppskattat och har stort behov av. Ofta är många av veckans nyheter okända för dem. Deltagarna har berättat att de haft användning av de nyheter som vi tagit upp även i andra sammanhang när de kommit i diskussion med vänner och familj.

För samverkansparterna

För att säkerställa bästa möjliga stöd för deltagarnas väg mot självförsörjning eller annan hållbar planering är samverkan med förbundets parter av största vikt. Remissgruppen som består av representanter från samtliga samverkansparter har samlats 4-5 gånger om året. Där utbyts information och kunskap om varandras uppdrag och en samstämmighet samt helhetsbild kring individen skapas.

Förutom remissgruppens träffar så sker samverkan genom kontakt med berörda handläggare och vårdpersonal. Vid uppföljningsmöten kallas det till trepartsmöte för att med gemensamma krafter komma framåt i planeringen.

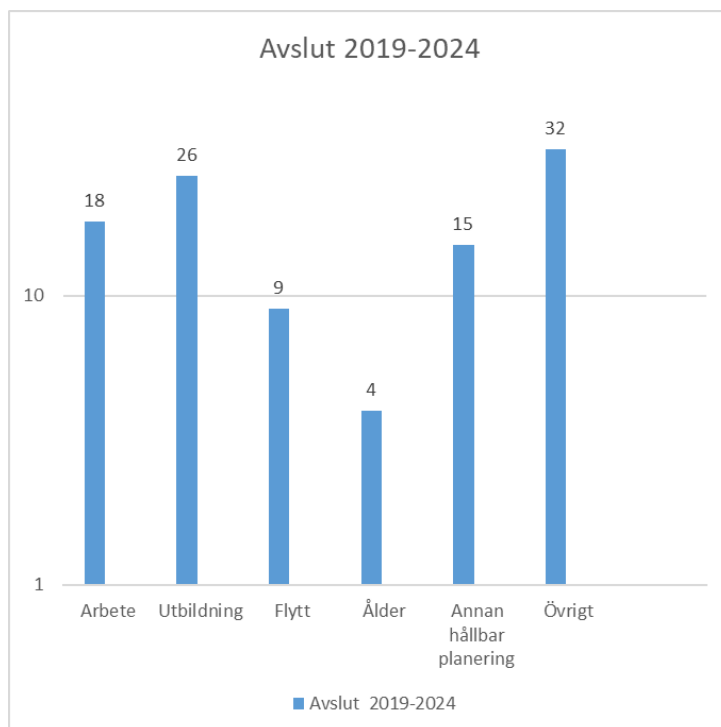
Ungsam samverkar även när det är aktuellt med god man, kontaktperson, personligt ombud, boendekoordinator, privata vårdgivare och andra berörda parter.

Ungsams personal är med jämna mellanrum ute och möter samverkansparternas personalgrupper på socialförvaltningarna, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vårdcentralerna. Genom rehabkoordinatörerna på vårdcentralerna i Åstorp och Bjuv så underlättas samarbetet med vården.

För samhället

När ett samverkande nätverk finns runt individen så minskar risken för utanförskap och att individen bollas mellan olika instanser. I samverkan kan vi gemensamt komma fram till rätt insats vid rätt tillfälle. Innehållet i gruppaktiviteterna innehåller samhällsinformation och vad som förväntas av oss som invånare men också vad de olika myndigheterna och civilsamhället kan erbjuda för stöd för att minska ohälsa och utanförskap.

Kommentarer kring måluppfyllelse:

För deltagaren: som nämnts tidigare så har vi redovisat resultat utifrån parametrarna: Arbete, Utbildning, Annan hållbar planering (daglig verksamhet, praktik/arbetsträning/prövning via Arbetsförmedlingen), Flytt, Ålder, Övrigt (sjukdom, misskötsamhet eller egen begäran).

Att nå resultaten Arbete, Utbildning eller annan hållbar planering kan ta tid med tanke på målgruppens svårigheter. När man ser till de senaste 6 åren så har trots allt 59 deltagare av 104 (57%) uppnått dessa positiva resultat. (Se ovan diagram)

För samverkansparterna: remissgruppens enkätundersökning (se nedan) visar på att remissgruppens medlemmar i stort värdesätter denna samverkansform som sker 4-5 ggr/år.

För samhället: Att deltagarna får möjlighet till rätt stöd och hjälp från samhället bidrar till minskad ohälsa, minskade vårdköer, minskat bidragsberoende och kan i stället leda till självförsörjning där individerna blir en del av samhället snarare än att stå utanför.

Effektmålen: en hållbar och långsiktig planering mot en väg till egen försörjning i de fall då deltagarna kan tillgodogöra sig de olika stödinsatserna gör att deltagarna och myndigheterna ser ett tydligt och gemensamt mål de tillsammans kan sträva för.

- företrädare för de samverkande myndigheterna ska uppleva att samverkan är effektiv och bidrar till en ökad samsyn. Utvärdering av detta sker genom en anonym enkätundersökning som besvaras av remissgruppsmedlemmarna 1 gång om året. Samtliga 5 medlemmar har svarat de 3 senaste åren (2022-2024) medan endast 4 medlemmar svarat de 3 första åren (2019-2021). Svaren redovisas i nedan tabell.

Upplever du att remissgruppen bidrar till en effektivare samverkan?

<i>Inte alls</i>	<i>Till viss del</i> 6	<i>Till stor del</i> 12	<i>Till mycket stor del</i> 9

Upplever du att arbetet i remissgruppen bidrar till en ökad samsyn ur ett deltagarperspektiv?

<i>Inte alls</i>	<i>Till viss del</i> 5	<i>Till stor del</i> 12	<i>Till mycket stor del</i> 10

Upplever du att arbetet i remissgruppen bidrar till kunskap om respektive parts uppdrag?

<i>Inte alls</i>	<i>Till viss del</i> 4	<i>Till stor del</i> 13	<i>Till mycket stor del</i> 10

Som i de flesta verksamheter så har pandemin påverkat arbetet men Ungsam har trots allt lyckats hålla i gång gruppaktiviteterna för deltagarna under de åren. Det har dock blivit svårt att få komma ut på studiebesök och praktik under pandemin. Remissgruppen har inte kunnat träffas i samma omfattning p.g.a. restriktionerna.

Har deltagarna kommit från den/de målgrupp/er som angetts i ansökan?

Målgruppen som kommit till Ungsam stämmer väl överens med verksamhetsplanen. Unga personer boende i Åstorp eller Bjuvs kommun och som är mellan 18-29 år som står utan egen försörjning och som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

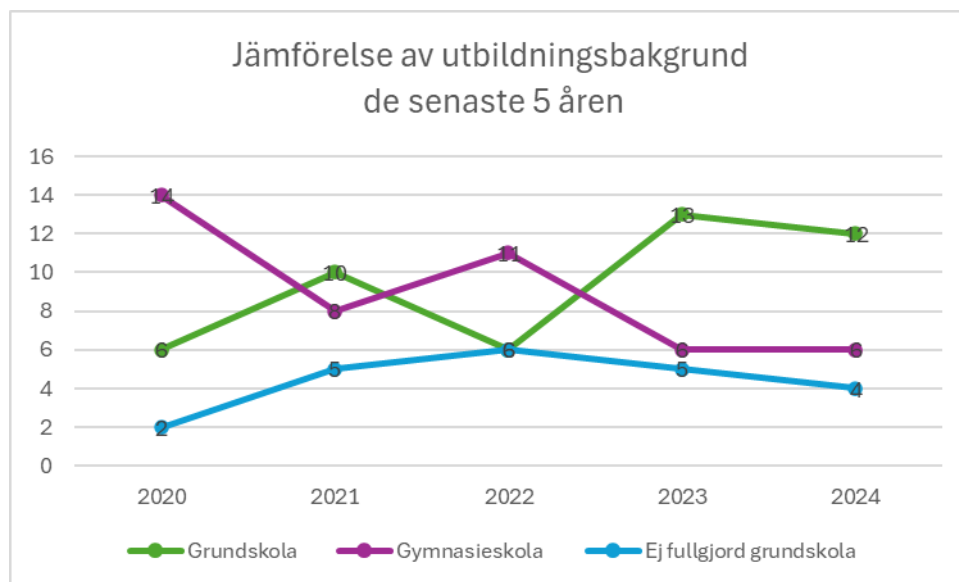
Kriterierna för att remitteras är:

-Att ha kontakt med minst två av de samverkande parterna och ha behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Kommentarer kring målgrupp

Det har förekommit att endast en samverkanspart har anvisat hit och därefter har Ungsam kopplat på ytterligare en part för samverkan men i de flesta fall har två parter varit aktuella från början. Ungsam har utöver målgruppen erbjudit 2-3 platser för ungdomar 16-20 år inom det kommunala aktivitetsansvaret i mån av plats men de har dock inte redovisats i resultatet. Under perioden har sammanlagt 12 ungdomar från det kommunala aktivitetsansvaret erbjudits plats på Ungsam.

Under här 6 åren bedöms deltagarna de senaste åren stå längre ifrån arbetsmarknaden än tidigare. Vid en jämförelse över tid ser vi att utbildningsbakgrunden har sjunkit de senaste 5 åren vilket kan vara en av förklaringarna till att deltagarna har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. I diagrammet nedan visas att antalet deltagare som klarat av gymnasiet är färre de senaste åren och antalet som har grundskola som högsta utbildningsnivå är fler.

En annan förklaring till att målgruppen står längre ifrån arbetsmarknaden skulle kunna vara att antalet som har anvisats från Arbetsförmedlingen har sjunkit de senaste åren från 8 till 1 deltagare.

Flera av ungdomarna har hunnit skapa sig en isolerad tillvaro i hemmet. Det kan vara svårt att bryta och kräver mycket motivationsarbete.

En stor andel av ungdomarna ca 80 % har eller tror själva att de har en NPF-diagnos. Under tiden på Ungsam har det efter vårdutredning i de flesta fall mynnat ut i en NPF-diagnos vilket kan vara en av förklaringarna till svårigheter under skollåldern.

Hur länge skulle deltagarna vara inskrivna?

Deltagarna har inte haft någon bortre tidsgräns.

Kommentarer kring inskrivningstid

Deltagarna har avslutats först när de har haft en hållbar planering mot självförsörjning om de inte har avslutats p.g.a. flytt till annan kommun, egen begäran, ingen progression, ålder, misskötsamhet, ohälsa eller liknande. Inskrivningstiden har kunnat bli lång på Ungsam för några deltagare i de fall då deltagaren har genomgått utredning på vuxenpsykiatri där det är lång väntetid.

Vilken/vilka metod/er har använts?

Inledande **kartläggningssamtal** där vi ser till deltagarens hela situation så som utbildningsnivå, arbetslivserfarenhet, socialt nätverk, boende, ekonomi, vårdkontakter och fritidssysselsättningar.
Individuella möten med förtroendeskapande och motiverande samtal samt individuellt stöd.
Gruppaktiviteter innehållande yrkes- och utbildningsinsatser, samhällsinformation, motivationshöjande insatser, information om kost och hälsa, studiebesök, sociala färdigheter och Basala kompetenser.

Kommentar kring metod

De förtroendeskapande samtalen och träffarna har varit avgörande för att deltagaren ska bli mottaglig och motiverad för övriga insatser.
Förtroendet har skapat en trygghet och öppnat upp för det motivationshöjande arbetet och gruppaktiviteterna.
Inledningsvis kan det kännas obekvämt att ingå i ett gruppsammanhang så därför har var och en har kunnat närma sig i sin egen takt.
Under det sista året har deltagarna dock haft svårare att delta i grupp så av den anledningen har vi det sista halvåret endast fokuserat på enskilda samtal. Flera beskriver att dåliga erfarenheter från skolan har gjort att de helst undviker att komma när det är gruppaktiviteter.

Vilka positiva effekter har insatsen haft

- För deltagarna
- För myndigheterna

För deltagaren: Komma in i rutiner, bryta sin isolering i hemmet, öka sin närvaro, öka sina sociala färdigheter, ökad självkänedom, ökad kunskap om vilka möjligheter som finns när det gäller yrkesval, studier och försörjning under studietiden, bättre ekonomi, nya vänskaper, få verktyg och självförtroende att ta sig vidare mot självförsörjning, några har genomgått vårdutredning som kan ge ett underlag för rätt stöd i vården eller i en arbetsituation/studier.

För myndigheterna: smidigare kontaktvägar, bättre förståelse och kunskap om varandras huvuduppdrag m.m. Insatsen har medverkat till gemensamma handlingsplaner och gemensamma uppföljningar av planeringen.

Vilka lärdomar kan dras av insatsen

- För deltagarna
- För samverkan mellan myndigheterna

För deltagarna: Det är avgörande att kunna göra individuella bedömningar och insatser/åtgärder som anpassas utifrån den enskilde individens förmåga. Det har också varit avgörande att anvisningstiden för deltagaren inte varit tidsbegränsad utan det har kunnat läggas tid på en grundlig kartläggning och förtroendeskapande samtal som gjort att deltagaren kunnat känna trygghet och motivation för att kunna ta nästa steg.

För samverkan: Det är viktigt och avgörande att samverka kring individen och skapa gemensamma och relevanta handlingsplaner där alla kan bidra med rätt insats/åtgärd vid rätt tillfälle. Att mötas kring individen har bidragit till en bättre tydlighet och effektivare planering inför åtgärder. I de fall då man inte kunnat samlas fysiskt så fungerar det bra med digitala möten. Det viktiga är att alla är med och bidrar.

Hur ska gjorda erfarenheter tas tillvara efter avslutad insats

- För insatsägaren
- För övriga myndigheter

För insatsägaren: Det har implementerats samverkansgrupper i både Bjuvs och Åstorps kommuner där myndigheterna är representerade. Behovet av samverkan är stort även när projektet avslutas. Insatsägaren har lämnat in en ny projektansökan som tagits fram utifrån behov och kriterier i Utvecklingsgruppen.

För övriga myndigheter: Som ovan, fortsatt samverkan och fortsättningsvis kommer Utvecklingsgruppen att träffas regelbundet.

Uppgiftslämnare:

23 december, 2024

Kristina Månsson

Projektledare Ungsam, Söderåsens samordningsförbund